

Brüssel, 11. mai 2026
(OR. en)

9128/26

Institutsioonidevaheline
dokument:
2025/0412(NLE)

ENV 488
CLIMA 256
SOC 250
ENER 241
ECOFIN 605
COMPET 557
RECH 215
EDUC 154
CULT 69

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Teema:	Nõukogu soovitus algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kohta

Delegatsioonidele edastatakse lisas 11. mail 2026 toimunud nõukogu 4171. istungil vastu võetud nõukogu soovitus algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kohta.

NÕUKOGU SOOVITUS

algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 292 ja 192,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ eesmärk on rakendada puhtale energiale üleminekut ja puhta tööstuse kokkulepet konkreetsete projektide kaudu, millega toetatakse naabruskondade ümberkujundamist ning parandatakse igapäevaelu, kasutades lahendusi, kus kestlikkus ja taskukohasus on ühendatud hea disaini, kvaliteetse arhitektuuri, kaasavuse ja ligipääsetavusega, hoogustades tööstusökosüsteemide innovatsiooni, et suurendada konkurentsivõimet, austades ja edendades samal ajal Euroopa erinevaid paiku, kultuuripärandit ja kultuurilist mitmekesisust. Edendades kohalike kogukondade, sidusrühmade ja ettevõtjatega läbi viidavaid koosloomeprotsesse, soodustab algatus lahendusi, mis on kohandatud ühiskonna ja keskkonna vajadustele ning mida toetab suur hulk kodanikke ning mida saab jäljendada ja mastaapsemalt kasutusele võtta sarnastes olukordades kogu ELis.

- (2) Euroopa Komisjon võttis 2021. aastal vastu teatise¹, milles esitatakse algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kontseptsioon ja eesmärgid; algatus põhineb kolmel lahutamatul väärtusel (kestlikkus, kaasavus ja esteetika) ja kolmel põhimõttel (mitmetasandiline kaasamine, osaluspõhine lähenemisviis ja valdkondadeülesus).
- (3) Nii Euroopa Parlament² kui ka ELi liikmesriigid³ on algatust toetanud ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee⁴ ja Euroopa Liidu Regioonide Komitee⁵ on esitanud algatuse kohta positiivse arvamuse.
- (4) Viie aasta jooksul on algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ raames loodud tugev liikmesusel põhinev kogukond⁶, kuhu kuulub ligikaudu 2000 kohalikku ja rahvusvahelist organisatsiooni alates mittetulundusühendustest ja kultuuriüksustest kuni avaliku sektori asutuste ning ettevõtjateni. Toetatud on juba rohkem kui 700 projekti. 2021.–2027. aasta mitmeaastases finantsraamistikus on algatusele „Uus Euroopa Bauhaus“ eraldatud 1,4 miljardit eurot. Enamik sellest pärineb ühtekuuluvuspoliitika vahenditest (üle 840 miljoni euro) ja programmist „Euroopa Horisont“ (üle 530 miljoni euro). Muude ELi programmide (LIFE, ühtse turu programm, programm „Digitaalne Euroopa“ ja COSME) panus on ligikaudu 26 miljonit eurot.

¹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Uus Euroopa Bauhaus. Kaunis, kestlik, kaasav“ ([COM\(2021\) 573](#)).

² Vt Euroopa Parlamendi 14. septembri 2022. aasta resolutsioon algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kohta ([2021/2255\(INI\)](#)). Lisaks on Euroopa Parlament toetanud algatust ettevalmistava meetmega („Uue Euroopa Bauhausi teadmushalduse platvorm“) ja katseprojektiga („Uue Euroopa Bauhausi kohalike ja piirkondlike rohujuuresandi projektide edendamine“).

³ Vt Nõukogu järeldused kultuuri, kvaliteetse arhitektuuri ja ehitatud keskkonna kui algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ põhielementide kohta ([14534/21](#)).

⁴ Vt <https://www.eesc.europa.eu/et/our-work/opinions-information-reports/opinions/new-european-bauhaus>.

⁵ Vt <https://web.cor.europa.eu/ea/News/Pages/CoR-members-adopt-McCarthy's-opinion-on-the-New-European-Bauhaus.aspx>.

⁶ Vt [Community is the core of New European Bauhaus - New European Bauhaus](#) („Algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ keskmes on kogukond – Uus Euroopa Bauhaus“).

- (5) Euroopa Komisjoni poliitilistes suunistes aastateks 2024–2029⁷ on algatus „Uus Euroopa Bauhaus“ osa komisjoni üldeesmärgist „Inimeste toetamine ning ühiskonna ja sotsiaalse mudeli tugevdamine“, mille eesmärk on ühendada kestlikkus kaasatuse ja taskukohasusega ning loovus innovatsiooniga. Algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kogukonna laiendamine aitaks seda eesmärki edendada ja tagada, et asjaomased sidusrühmad saavad anda tõhusa panuse.
- (6) Algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ väärtused ja põhimõtted võivad aidata Euroopal liikuda konkurentsivõimelisema, ringluspõhisema ja kestlikuma tuleviku poole. Integreerides algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ väärtused olemasolevatesse riiklikesse, piirkondlikesse, kohalikesse ja linnastrateegiatesse, mis keskenduvad hoonestatud keskkonnale, saavad liikmesriigid muuta puhtale energiale ülemineku ja digiülemineku käegakatsutavateks võimalusteks kodanike ja ettevõtjate jaoks kogu Euroopas. Teadusuuringute ja innovatsiooni, tööstuse tipptaseme, oskuste, kultuuri ja loovuse hoogustamisega saab algatus „Uus Euroopa Bauhaus“ aidata luua vastupidavaid väärtusahelaid ja kvaliteetseid töökohti kogu Euroopas, et üleminek puhtale energiale tugevdaks Euroopa üleilmset konkurentsivõimet, kestlikku arengut ja strateegilist autonoomiat, säilitades samal ajal avatud majanduse. Selline lõimimine ja integreerimine ei toimu liidus praegu siiski ühetaoliselt, mistõttu sidusrühmadele ja ametiasutustele ei ole tagatud võrdseid võimalusi, eelkõige kohalikul tasandil. Liikmesriigid võivad tugineda olemasolevatele mitmetasandilise ja valdkondadevahelise juhtimise headele tavadele. Algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ väärtuste ja põhimõtete integreerimine asjakohastesse poliitikavaldkondadesse, sealhulgas riikliku arhitektuuripoliitika ja digitaalsete ruumilise planeerimise vahendite kaudu, ning rahastamisvahenditesse riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil saab toetada naabruskondade ümberkujundavat taaselustamist ja tugevdada nende sotsiaalset struktuuri ning edendada neid väärtusi ja põhimõtteid hoonestatud keskkonna ja asjaomaste majandussektorite puhul.

⁷ Vt [Euroopa Komisjoni 2024.–2029. aasta prioriteedid](#).

- (7) Liikmesriikide käsutuses on mitmesugused vahendid, et lõimida algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ väärtused ja põhimõtted, millega soodustatakse kestlikku, taskukohast, kaasavat, ligipääsetavat, esteetiliselt väärtuslikku, kvaliteetset ja kliimamuutustega kohandatud hoonestatud keskkonda, oma hoonete renoveerimise ja ehituse, territoriaalse arengu ja kliimamuutuste kavadesse ning riiklikesse arhitektuuripoliitikatesse ja muudesse riiklikesse või ELi tasandi kavadesse ja strateegiatesse⁸ kooskõlas riikide pädevuste ja kestliku arengu juhtimisstruktuuridega. Nende abil oleks võimalik toetada algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ eesmärkide integreerimist ja lõimimist, kasutades integreeritud lähenemisviisi, mille puhul välditakse paralleelsete struktuuride loomist, ning edendada koostöötavaid eri eesmärkide vahel, nagu energiatõhusus ja süsinikuheite vähendamine, CO₂ säilitamine, kliimamuutustele vastupanu võime, linnade roheline taristu, ringmajandus, kestlik liikuvus, veekerksus, taskukohasus, kestlikkus ja ligipääsetavus, eelkõige naabruskondade taaselustamise ning kohalike ja linnakeskuste elavdamise kontekstis, võttes samal ajal arvesse kultuuripärandit.
- (8) Algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ väärtused ja põhimõtted pakuvad selge võimaluse soodustada ringluspõhisemat ja tõhusamat ressursside kasutamist hoonestatud keskkonnas. See rõhutab vajadust piisavusele suunatud ruumilise planeerimise strateegiate ja tõhususe parandamise järele. Praegu on hoonete ehitamise, kasutamise ja renoveerimise jaoks vaja väga palju energiat ja maavarasid, mis moodustab 42 % kogu energiatarbimisest, 35 % kasvuhoonegaaside heitest, 50 % kogu materjali kaevandamisest ja 35 % ELi kogu jäätmekogusest⁹. Need tegevusvaldkonnad soodustavad ka veetarbimist ning süvendavad õhu-, vee- ja pinnasereostust, mürareostust, maakasutuse muutmist ja maa degradeerumist, kõrbestumisprotsesse ja mulla katmist, elurikkuse vähenemist ja valglinnastumist, mida tuleb minimeerida.

⁸ Näiteks Euroopa taskukohaste eluasemete kava, riiklikud hoonete renoveerimiskavad, õiglase ülemineku territoriaalsed kavad, kliimameetmete sotsiaalkavad, kohalikud kütte- ja jahutuskavad, ringmajanduse kavad ja algatused, nagu kliimaneutraalsete linnade lepingud, kestliku energia ja kliimameetmete tegevuskavad, ELi linnade tegevuskava ja ELi linnapoliitika tegevuskava.

⁹ Vt Euroopa Keskkonnaameti aruanne „[Addressing the environmental and climate footprint of buildings](#)“ („Hoonete keskkonna- ja kliimajalajäljega seotud küsimused“), 2024.

- (9) Oma 2050. aastaks seatud kliimanetraalsuse eesmärki silmas pidades on EL vastu võtnud mitu õigusakti, mille eesmärk on vähendada hoonete keskkonna- ja kliimajalajälge kogu nende olelusringi jooksul. Neid õigusakte täiendavad mitmesugused muud kui seadusandlikud poliitikaalgatused alates arvutusmeetoditest ja -vahenditest ning lõpetades tööstussektori arenguteede, kavade, strateegiate ja rahastamisega, sealhulgas 2026. aasta märtsis avaldatud komisjoni dokument „Olelusringil põhinevate mõtteviiside toetamine Euroopa hoonete süsinikuheite vähendamiseks“¹⁰, ühine raamistik kontori- ja eluhoonete kestlikkuse põhinäitajate kohta¹¹ ning reeglid ELi eelarvekulude vastavusse viimiseks olulise kahju ärahoidmise kriteeriumidega¹². Kõik need ja ELi biomajanduse strateegia¹³ aitavad ületada turule sisenemise tõkkeid ning toetavad juhtivate turgude loomist vähese süsinikuheitega, ringkasutatavate, puhaste ja bioressursipõhiste ehitusmaterjalide ning puhta tehnoloogia jaoks, toetades nii kestlikke ärimudeleid, kestlikke ja vastupidavaid tööstusökosüsteeme, töökohti ning väärtuse loomist ELis.
- (10) Algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ projektid suurendavad ehitus- ja veetööstuse ning kestliku biomajanduse tööstuse konkurentsivõimet ning nende innovatsioonieeliseid, kasutades teadmusloomet, prototüüpimist ning võttes laiemalt kasutusele vähese süsinikuheitega ring- ja loodussõbralikku disaini hõlmavad tehnoloogiad, sealhulgas kasutades loodusega kooseksisteerimist toetavaid rahvapäraseid teadmisi, optimeerides ehitusmeetodeid, käsitledes standardeid ja vähendades kulusid seoses uuenduslike materjalide ning mürgivabade, keskkonnasäästlike, kestlike ja vastupidavate materjalide turgude loomisega, toetades seeläbi ressursi- ja kulutõhusat ning uuenduslikku majanduskasvu ning tagades samal ajal, et piiratud loodusvarasid kasutatakse kestlikult.

¹⁰ [Komisjoni talituste töödokument „Supporting life-cycle approaches to decarbonise European buildings“ \(„Olelusringil põhinevate mõtteviiside toetamine Euroopa hoonete süsinikuheite vähendamiseks“\)](#) (SWD(2026) 93 final).

¹¹ Vt [Level\(s\)](#).

¹² Vt Euroopa Komisjoni dokument „[DNSH technical guidance to the SCF](#)“ („Põhimõtet „ei kahjusta oluliselt“ käsitlevad tehnilised suunised kliimameetmete sotsiaalfondile“) ning teave [ELi taksonoomiamääruse ja selle delegeritud õigusaktide kohta](#), mis sisaldavad viiteid sätetele, mille eesmärk on vähendada hoonete keskkonnajalajälge.

¹³ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „ELi konkurentsivõimelise ja kestliku biomajanduse strateegiline raamistik“ ([COM\(2025\) 960](#)).

- (11) Hoonestatud keskkonna, st hoonete, linna- ja maamaastike, avaliku ruumi ja ühise ruumi, rohealade ning taristu tõhusam ja ringluspõhisem kasutamine toetab olemasoleva hoonefondi kohandamist inimeste vajadustega ruumi, ühendatuse ja ligipääsetavuse osas, sealhulgas digitaalsete territoriaalsete kavade kaudu, austades samal ajal Maa taluvuspiire. Suundumus, mille kohaselt hoonestatud ala tõhusa kasutamise eesmärgil seatakse mittevajaliku lammutamise ja uue objekti ehitamise asemel esikohale renoveerimine või uuendamine¹⁴, aga ka uued sotsiaalsed tavad omavad märkimisväärset potentsiaali, et vähendada hoonefondi keskkonna- ja kliimajalajälge,¹⁵ pakkuda kõigile kvaliteetset, taskukohast ja kestlikku eluaset, kaitstes elurikkust ja taastades loodust, hoides ära maa degradeerumist ning võimaluse korral aeglustades valglinnastumist ja mulla katmist, sealhulgas mahajäetud tööstusalade taaskasutamise kaudu, tugevdades kestlikku liikuvust, sotsiaalset ühtekuuluvust ja aktsepteerimist ning kaitstes samal ajal kultuuripärandit ning integreerides selle kui elamise ja elamumajanduse majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse elemendi. Tühjade hoonete kasutamine, eriti maapiirkondades, soodustab taaselustumist, hoiab ära elanikkonna vähenemise ja suurendab linnakeskuste atraktiivsust.

¹⁴ Mõiste „uuendamine“ hõlmab ruumi, planeeringu või funktsiooni muutmist vastavalt uuele kasutusotstarbele, mida renoveerimine tavaliselt ei hõlma, kooskõlas [Euroopa Standardikomitee \(CEN\) kehtestatud standarditega](#).

¹⁵ Põhineb järgmistel komisjoni uuringutel: „[Conversion of offices into affordable housing](#)“ („Büroode muutmine taskukohasteks elamuteks“), „[Sufficiency in the built sector](#)“ („Piisavus hoonetesektoris“) ning hoonefondi tõhusamat kasutamist käsitlev uuring (tulemused avaldatakse 2027. aasta keskel).

- (12) Just kohalikud kogukonnad on kõige enam mõjutatud sellistest looduslikest ja kliimaga seotud ohtudest ning keskkonnaseisundi halvenemise negatiivse mõju ilmingutest nagu kuumalainete, savipinnase paisumise ja kahanemise, üleujutuste, metsa- ja maastikupõlengute või maavärinate sagenemine ja nende suurenev intensiivsus, mida süvendab koostoime teiste kõrbestumise ja maa degradeerumise teguritega, nagu geomorfoloogia, elurikkuse vähenemine ja ökosüsteemi kahjustumine, õhu, vee ja mulla kvaliteedi halvenemine või mulla katmine. Aastatel 2011–2021 kasvas võimaliku üleujutusohuga piirkondades elavate inimeste arv Euroopas rohkem kui 935 000 inimese võrra¹⁶. Suurenevad looduslike maastike ja linnapiirkondade vahelised üleminekualad (tsoon, kus asulad asuvad tuleohtliku loodusliku taimkattega aladel või nende läheduses) on toonud kaasa sagedasemad ja ohtlikumad metsa- ja maastikupõlengud¹⁷. Aastatel 2017–2019 elas EEA riikides ja Ühendkuningriigis igal aastal keskmiselt 119 000 inimest metsa- või maastikupõlengutes kannatada saanud piirkondades¹⁸. Kohaliku vastupanuvõime ja kriisivalmiduse toetamiseks võiks standardid, milles käsitletakse hoonete¹⁹ ning linna- ja maapiirkondade kohandamist kliimamuutustega, üleujutuste ning metsa- ja maastikupõlengute ennetamist ning nendeks valmisolekut, rohealaseid ning linnaökosüsteemi taastamist, integreerida regulatiivsetesse ja rahastamisvahenditesse ning nendega seotud koolitustesse ja haridusse²⁰ riiklikul, kohalikul ja piirkondlikul tasandil.
- (13) Rohelised ja sinised taristud on kliimamuutustega kohanemise, elurikkuse ja rahvatervise seisukohast üliolulised. Linna avaliku ruumi ümberjaotamist ja ümberkujundamist kooskõlas algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ väärtustega saab toetada linnade integreeritud taaselustamise ja kestliku linnalise liikumise kontseptsioonidega (nt kestliku linnalise liikumiskeskonna kavade), mis võimaldavad neid muutusi ellu viia, säilitades samal ajal juurdepääsu töökohtadele, teenustele ja mugavusteenustele. Tänavad, väljakud, pargid ja muu avalik ruum ei kujuta endast pelgalt transpordikoridore, vaid pakuvad võimalusi sotsiaalseks suhtlemiseks, loodusega lävimiseks, heaolu suurendamiseks ja võitluseks kliimamuutustega. Selline ümberjaotamine võiks hõlmata loodusradasid, mis ühendavad linna- ja maapiirkondi, edendavad kehalist aktiivsust ning pakuvad majanduslikke võimalusi elanikkonna vähenemisega silmitsi seisvates piirkondades, suurendades seeläbi sotsiaalset ühtekuuluvust ja piirkonna elujõulisust.

¹⁶ Vt [EEA aruanne „Europe’s Environment 2025“](#) („Euroopa keskkond 2025“).

¹⁷ Vt väljaanne [„Forest Fires – Sparking firesmart policies in the EU“](#) („Metsatulekahjud – tulekahjusid käsitlev arukas poliitika ELis“).

¹⁸ Vt [EEA aruanne „Europe’s Environment 2025“](#) („Euroopa keskkond 2025“).

¹⁹ Vt [„EU-level technical guidance on adapting buildings to climate change“](#) („ELi tasandi tehnilised suunised hoonete kliimamuutustega kohandamise kohta“).

²⁰ Vt [Handbook on urban greening strategies and nature plans](#) („Linnade keskkonnasäästlikumaks muutmise strateegiate ja looduskavade käsiraamat“), 2025.

- (14) ELi poliitika hõlmab konkreetseid meetmeid ja vahendeid ebasoodsas olukorras olevate ja tõrjutud rühmade kaitsmiseks, eelkõige seoses energiaostuvõimetuse ja liikuvusvaesuse, õhusaaste, linna soojussaare efekti, puhta joogivee kättesaadavuse, sanitaartingimustega ning rohelse ja sinise taristuga. Algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ projektid aitavad edendada keskkonna- ja kliimaõiglust, tugevdades samal ajal sotsiaalset kaasatust, rahvatervist, põlvkondadevahelist õiglust, soolist võrdõiguslikkust ja kuritegude, sealhulgas soolise vägivalla ennetamist.
- (15) Osalemine on algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ üks aluspõhimõtteid. Algatuse projektid, rahastamine, digivahendid ja suutlikkuse suurendamine on head näited sellest, kuidas edendada, motiveerida ja toetada osalemist ning kohalikul demokraatial põhinevaid poliitikameetmeid ja tavasid, eelkõige ruumilise ja linnaplaneerimise ning naabruskondade ümberkujundamisega seotud küsimustes.
- (16) Linnaarenduse protsessides osalemine loob suurepäraseid võimalusi nii kogukondadele kui ka projektiarendajatele. Üldsuse, sealhulgas energiaostuvõimetusest mõjutatud või muul viisil ebasoodsas olukorras olevate või tõrjutud inimeste tegelik ja aktiivne kaasamine projektide kavandamisse ja juhtimisse suurendab usaldust demokraatlike süsteemide vastu ja neist arusaamist, tagab demokraatliku vastutuse, tugevdab sotsiaalset struktuuri ning suurendab sekkumiste tõhusust. Selline kaasamine avaliku kogunemise ning ühisplaneerimise ja koosloomise seminaride kaudu koos võimalusega osaleda kohaliku tasandi poliitikas aitab siduda projektid kohalike oludega ja hoiab ära sümboolsete meetmete võtmise, edendades vastupanuvõimelist ja kaasavat ühiskonda. Projektiarendajate jaoks võib kogukonna ja sidusrühmade toetus tähendada seda, et lubasid menetletakse kiiremini ja projektide elluviimine on sujuvam, mis peaks lõppkokkuvõttes kaasa tooma kogukonna heakskiidu ja väiksemad riskid.

- (17) Digitööriistade, näiteks ELi kohalike digiteisikute töövahendite, riiklike digitaalse ruumilise planeerimise platvormide, kujunemisjärgus tehnoloogiate, nagu ruumilise planeerimisega ja ülesehitamisega seotud täiustatud tehisintellektimudelite, sealhulgas konkreetsetele ELi keeltele kohandatud suurte keelemudelite, täiustatud insenerilahenduste, hoonete digitaalsete logiraamatute ning digitaalsete lammutuseelsete auditite kasutamine muudab üldsuse osalemise otsuste tegemises ja poliitika kujundamises läbipaistvamaks, tõhusamaks ja aktiivsemaks. Ametiasutuste tegevussuutlikkuse parandamine olemasolevate ressursside ja platvormide, näiteks vastastikuse õppe võimaluste ja tehnilise toe kaudu tagab tõhusa juhendamise ja toe algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ väärtuste ja põhimõtete rakendamisel, kogukonnapõhiste lahenduste edendamisel ning ühiskonna vastupanuvõime suurendamisel.
- (18) Ehitustööstuse jaoks on suureks probleemiks oskuste puudumine ehitussektoris, eriti ringluspõhise ja kestliku ehituse, renoveerimise ja taastamise valdkonnas. Komisjon avas 2022. aastal algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ raames kestliku ehituse oskuste akadeemia, et toetada laiemaid püüdlusi kiirendada ehitusökosüsteemi töötajate täiend- ja ümberõpet ning aidata süsteemil üle minna puhtale energiale. Komisjon kavatseb praeguses mitmeaastasest finantsraamistikus uue Euroopa Bauhausi akadeemiat veelgi laiendada ja teha sellest algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ peamise taristu teadmiste väärindamise, ohutu eksperimenteerimise ja innovatsiooni ning oskuste arendamise jaoks. Uue Euroopa Bauhausi akadeemia eesmärk on hõlbustada oskuste omandamist, suutlikkuse suurendamist ja rakenduslikku innovatsiooni, väärindades nii uue Euroopa Bauhausi rahastu raames loodud teadmisi. Uue Euroopa Bauhausi akadeemia töötab välja uue Euroopa Bauhausi investeerimiskiirendi, et meelitada ligi era- ja segarahastust ning hõlbustada nende vahendite kaasamist algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ innovaatilistesse projektidesse.
- (19) Davosi deklaratsioonis „Kvaliteetse ehituskultuuri arendamine Euroopas“ tunnistatakse säilitamise, planeerimise ja ehitamise kultuurilisi aspekte ning seatakse kvaliteetne ehituskultuur (arhitektuuri- ja disainikultuur) poliitiliseks prioriteediks. Nõukogu võttis 29.–30. novembril 2021 vastu järeldused kultuuri, kvaliteetse arhitektuuri ja ehitatud keskkonna kui algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ põhielementide kohta, milles kutsuti liikmesriike ja komisjoni üles edendama kultuurist lähtuvat, kvaliteedi- ja osaluspõhist lähenemisviisi hoonestatud keskkonnale ning kohaldama planeerimise, projekteerimise, ehitamise, säilitamise, taastamise, renoveerimise, uuendamise ja kohandatud korduskasutamise suhtes kvaliteetseid standardeid.

- (20) Algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ projektid näitavad, et kunstnike lõimimine tehnoloogia- ja teaduskeskkonda paneb aluse paradigmat muutvale koostööle, mis viib innovatsiooni ja konkreetsete väljunditeni. Komisjon võttis 12. novembril 2025 vastu Euroopa kultuurikompassi käsitleva teatise, milles tunnistatakse, kui võrd oluline on edendada ühist arhitektuuri- ja disainikultuuri ning investeerida kvaliteetsesse elukeskkonda kõigi jaoks selliste algatuste kaudu nagu algatus „Uus Euroopa Bauhaus“. Ehkki kunstnikel ja kultuuritöötajatel kui muutuste elluviijatel ja uuendajatel on algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ väärtuste kohapealses tõlgendamises ja rakendamises oluline roll, ei ole nende kaasamine ja juurdepääs rahastamisele, eelkõige väikeste organisatsioonide puhul, ikka veel piisav, et nende visioonide ja loomingulise lähenemise pakutavat potentsiaali täiel määral ära kasutada. Kapseldunud mõtteviisi kaotamine kultuuri- ja loomesektorite ning -tööstuse, aga ka kunsti, teaduse ja tehnoloogiavaldkonna vahel on kitsaskoht, millele tuleb veel lahendusi otsida, luues ja toetades rohkemaid valdkondadevahelisi koostöövõimalusi.
- (21) Alates 2025. aastast rahastatakse algatust „Uus Euroopa Bauhaus“ osaliselt programmi „Euroopa horisont“ 2025.–2027. aasta strateegilise kavaga loodud rahastust, uue Euroopa Bauhausi rahastust, mille eesmärk on suurendada algatuse mõju ja läbipaistvust ning lihtsustada taotlejate juurdepääsu. Uue Euroopa Bauhausi rahastu annab algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ eesmärkide saavutamiseks finantstoetust ja toimib strateegilise raamistikuna kuni 2027. aastani. Uue Euroopa Bauhausi rahastu tegevuskavas kirjeldatakse meetmeid ja strateegilisi suundi ajavahemikuks 2025–2027²¹. Teadusuuringute ja innovatsiooni komponendile on praeguse programmi „Euroopa horisont“ raames eraldatud ligikaudu 120 miljonit eurot aastas. Täiendav kasutuselevõtukomponent, mis keskendub elluviimisele ja tehnilisele abile, peaks võimendama ligikaudu sama suures mahus investeeringuid ja seda toetatakse muudest ELi programmidest ning liikmesriikide ja erasektori vahenditest. Liikmesriigid võtavad juba praegu algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ väärtusi ja põhimõtteid oma rahastamisprogrammides arvesse eri viisil, kajastades kohalikke olusid, kultuuripärandit ja kogukonnavaimu. Kõik liikmesriigid on lisanud algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ vähemalt ühte oma 2021.–2027. aasta ühtekuuluvuspoliitika programmi.

²¹ Tegevuskavas käsitletakse üksikasjalikult eelarvet, juhtimist ja peamisi meetmeid ning antakse suuniseid, kirjeldades seda, kuidas komisjon tihedas koostöös liikmesriikide ja algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ sidusrühmadega uue Euroopa Bauhausi rahastut rakendab.

(22) Ümberkujundavad projektid peavad ligi meelitama ka erarahastust. Erarahastuse kaasamine ja rahastamisraamistike tugevdamine on vajalik, et toetada hoonestatud keskkonna süsinikuheite vähendamist ja ringluspõhist ümberkujundamist, eelkõige olemasoleva hoonefondi renoveerimist. 2024. aastal töötati välja algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ investeerimisjuhised, et aidata investoritel viia oma projektid kooskõlla algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ väärtuste ja põhimõtetega Euroopa hoonestatud keskkonna ümberkujundamisel. Need juhised töötati välja Euroopa Komisjoni ja tehnilise abi algatuse „Ühisabi Euroopa piirkondade projektide toetamiseks“ (JASPERS) tihedas koostöös. Saades tuge Euroopa Parlamendi katseprojektist²² ja tuginedes selliste algatuste nagu „Euroopa Innovatsiooninõukogu ettevõtluse kiirendamise teenused“ – Euroopa Innovatsiooninõukogu turg ja programmi „Horisont“ tulemuste platvorm – käigus saadud kogemustele loob komisjon interaktiivse platvormina tegutseva nõustamiskeskuse, et hõlbustada kontaktide loomist rahastamisvõimalusi otsivate väikeprojektide ja sotsiaalmajanduse investorite, heategevusorganisatsioonide ning muude era- ja avaliku sektori investorite vahel, sealhulgas finantsasutuste ja institutsionaalsete investorite vahel, et parandada projektide pangakõlblikkust ja investeerimisvalmidust. Koostöö mitmepoolsete arengupankade ja riiklike tugipankadega võib mängida olulist rolli erakapitali võimendamisel ja algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ projektide investeerimiskavade väljatöötamise toetamisel. ELi taksonoomia²³ aitab samuti investoritel selgitada välja keskkonnasäästlikud ehitus- ja renoveerimisprojektid.

²² „Stimulating Local and Regional New European Bauhaus Grassroots Projects“ („Algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kohalike ja piirkondlike rohujuuresandide projektide edendamine“).

²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrus (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.6.2020, lk 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj>).

(23) Uue Euroopa Bauhausi kompass²⁴ on suunav raamistik, mis aitab algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ väärtusi ja põhimõtteid praktikas kohaldada. Loodud on algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ tulemuste ja mõju hindamise keskus²⁵, et koguda ja analüüsida algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ rakendamisel saadud õppetunde, loodud vahendeid ja teadmisi, ning tuua välja kõige olulisem. Projektiarendajate ja otsustajate jaoks on välja töötatud algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ isehindamise meetod²⁶, mille abil nad saavad hõlpsamalt hinnata oma projekti tulemuslikkust algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ väärtuste seisukohalt. Komisjon kehtestab ka lihtsasti kasutatavad peamised tulemusnäitajad, et mõõta algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ projektide ümberkujundavat mõju, mis tuleb asjakohasel juhul seostada olemasolevate raamistikega, ning töötab välja uue Euroopa Bauhausi märgise, et edendada algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ projektide nähtavust, toetada liikmesriike algatuse projektide ja tavade propageerimisel ning hõlbustada turuintegratsiooni, võttes ELi tasandil kasutusele standarditud raamistiku ja toimivad kriteeriumid, et toetada algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ projektide hindamist riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil. Nende vahendite sidus kasutamine liikmesriikides vähendaks killustatust ja halduskoormust ning parandaks algatuse rakendamise järjepidevust, suurendades konkurentsivõimet siseturul ning aidates riikidel üksteist inspireerides ja häid tavasid jagades teha kindlaks ja laiemalt levitada skaleeritavaid ja jäljendatavaid lahendusi kogu Euroopas.

²⁴ Vt https://new-european-bauhaus.europa.eu/tools-and-resources/use-compass_en.

²⁵ Rakendatakse järgmiste teemade kaudu: „HORIZON-MISS-2024-NEB-01-03: uue Euroopa Bauhausi tulemuste ja mõju hindamise keskuse loomine“ ja järeelmeede „Uue Euroopa Bauhausi keskus – II etapp: mõju, teadmishalduse ja tulemuste seire edendamine“, mis on esitatud programmi „Euroopa horisont“ 2026.–2027. aasta peamise tööprogrammi 13. lisas „Uue Euroopa Bauhausi rahastu“.

²⁶ Vt https://new-european-bauhaus.europa.eu/tools-and-resources/neb-self-assessment-method_en.

- (24) Euroopa Komisjon on koos algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kogukonnaga välja töötanud kaasatust ja koostööd edendavad tugistruktuurid. Uue Euroopa Bauhausi kohalikud rühmad on algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kogukonna liikmete enda loodud kohapõhised grupid, kes aitavad rakendada algatust „Uus Euroopa Bauhaus“ kohalikus keskkonnas. Uue Euroopa Bauhausi laborid on algatusega seotud mõttekojad, mille kogukonna liikmed on rajanud selleks, et ühiselt luua, prototüüpida ja katsetada vahendeid ning lahendusi. Prioriteetsete küsimuste käsitlemiseks luuakse uusi laboreid ning sellega seoses kutsutakse ellu uue Euroopa Bauhausi taskukohaste eluasemete labor, et koguda parimaid tavasid selliste uuenduslike meetodite kohta, nagu ehitusplatsiväline ehitus või kihtlisandustootmine, hoonestatud ruumi tõhusus ja eluasemelahenduste väljatöötamine ebasoodsas olukorras olevate rühmade jaoks või uuenduslikud ligipääsetavusega seotud kohandused. Euroopa Komisjonil on kavas luua Euroopa elamumajanduse liit kui kõiki valitsustasandeid koondav koostöö-, vastastikuse õppimise ja parimate tavade vahetamise keskus. See liit edendab koostöötavaid uue Euroopa Bauhausi praktikute ja algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kogukonna liikmetega, sealhulgas uue Euroopa Bauhausi eluasemete laboriga. Uue Euroopa Bauhausi laborite ning digitaalse ruumilise planeerimise ja arhitektuuri kvaliteedi riiklike algatuste vahel on võimalik sünergia.
- (25) Algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ koordineerimine ja mitmetasandiline juhtimine on arenenud koos algatusega. 2021. aastal löid liikmesriigid algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ riiklikud kontaktpunktid, et toetada algatuse rakendamist riiklikul tasandil ja tagada valdkondadevaheline koordineerimine. Programmi „Euroopa horisont“ 2025.–2027. aasta strateegilise kavaga²⁷ loodud Uue Euroopa Bauhausi rahastu moodustamise käigus määrati kindlaks ka uue Euroopa Bauhausi teadusuuringute ja innovatsiooniga tegelevad riiklikud kontaktpunktid. Mõlemad võrgustikud on uue Euroopa Bauhausi rahastu ettevalmistamisel ja rakendamisel keskse tähtsusega ning käsitlevad ühiselt nii selle teadusuuringute ja innovatsiooni kui ka kasutuselevõtuga seotud komponente. Ühtlasi loodi spetsiaalne võrgustik, et toetada korraldusasutusi, kes rakendavad algatust „Uus Euroopa Bauhaus“ ühtekuuluvuspoliitika raames²⁸. Eri võrgustike vahelist koordineerimist ja sünergia on vaja siiski veel parandada, et tagada sidusus ja suurem mõju.

²⁷ Vt https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/strategic-plan_en.

²⁸ Uue Euroopa Bauhausi Peer2Peer (P2P) kogukond hõlbustab algatust „Uus Euroopa Bauhaus“ käsitlevate parimate tavade ja teadmiste vahetamist korraldusasutuste ja muude asjaomaste organite vahel: <https://futurium.ec.europa.eu/en/region-peer-2-peer-communities/new-european-bauhaus>.

- (26) Algatus „Uus Euroopa Bauhaus“ on eeskujuks ka kolmandatele riikidele ning tihedam rahvusvaheline koostöö võib edendada teadmiste ja heade tavade vahetamist. Komisjon ja ELi delegatsioonid kolmandates riikides teevad koostööd selle nimel, et edendada algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kohast lähenemisviisi väljaspool ELi, luues seal uue Euroopa Bauhausi akadeemia keskusi. Eelkõige on algatusese „Uus Euroopa Bauhaus“ raames toetatud Ukraina kestlikku ja kaasavat ülesehitamist. Algatus on aidanud ELi programmide, nagu LIFE, „Euroopa horisont“ ja Interreg, kaudu ellu viia selliseid projekte nagu paneelhoonete ringrekonstrueerimine Tšernihivis, kestliku maakasutuse algatused Interregi Doonau programmi raames ja linnade keskkonnahoidlik taastamine Musta mere piirkonnas. Uue Euroopa Bauhausi laborid (sealhulgas Ukraina tulevikukool ja avaliku taristu labor) ning auhinnad edendavad innovatsiooni ja koosloomet. Ukraina sidusrühmad ja ametiasutused on näidanud üles kasvavat huvi selle vastu, et rakendada oma ülesehitusalgatuses algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kohast lähenemisviisi, ning neid tuleks rohkem toetada. Komisjoni ja ELi liikmesriikide täiendav toetus võimaldaks neil koos kohalike kogukondadega kiirendada riigi kestlikku ja kaasavat ülesehitamist ning kaitsta nii materiaalselt kui ka vaimset kultuuripärandit.
- (27) Komisjon jälgib algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ rakendamisel tehtavaid edusamme peamiselt uue algatuse riiklike kontaktpunktidega teabe vahetamise teel. Komisjonil on kavas toetada liikmesriike algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ riiklikul tasandil rakendamisel ja ta võttis 16. detsembril 2025 vastu teatise, milles teatatakse toetusmeetmetest ja tutvustatakse tulevasi prioriteete²⁹. Algatus „Uus Euroopa Bauhaus“ aitab nende prioriteetide kaudu igapäevaelu käegakatsutavalt paremaks muuta, toetades naabruskonna teadlikumat kavandamist ning tervislikuma keskkonna ning kaasavama, keskkonnahoidlikuma ja kliimamuutustega kohandatud avaliku ruumi loomist,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA SOOVITUSE:

²⁹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Uus Euroopa Bauhaus: visioonist teostuseni“ (COM(2025) 1026).

1. INTEGREERIDA ALGATUSE „UUS EUROOPA BAUHAUS“ VÄÄRTUSI JA PÕHIMÕTTEID

- a) Liikmesriikidel soovitatakse asjakohastel pädevustasanditel ja subsidiaarsuse põhimõtet järgides lõimida algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ väärtused ja põhimõtted oma asjakohasesse poliitikameetmesse ja rahastamisvahenditesse, mis on seotud naabruskondade ja laiema hoonestatud keskkonnaga, sealhulgas asjakohasel juhul ka taristuga. Liikmesriike innustatakse edukatest projektidest, algatustest ja juhtimisstruktuuridest saadud kogemustele tuginedes kasutama algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ suhtes strateegilist lähenemisviisi riiklikul, kohalikul ja piirkondlikul tasandil, määrates kindlaks asjaomased osalejad või sidusrühmad ja võrgustikud, kes tuleks kaasata;
- b) liikmesriike innustatakse kasutama ja propageerima uue Euroopa Bauhausi akadeemia ja märgise kaudu pakutavaid toetusvahendeid, et edendada hoonestatud keskkonna ja muude sektorite taskukohast, kestlikku ja kvaliteetset ümberkujundamist, austades samal ajal riikide pädevusi ja territoriaalset mitmekesisust, eesmärgiga edendada meetodite, tavade ja uuenduslike lähenemisviiside vahetamist kogu Euroopas;
- c) kõiki kolme väärtust – kestlikkus, kaasavus ja esteetika – tuleks käsitleda integreeritult.

2. SUURENDADA HOONESTATUD KESKKONNA KESTLIKKUST

Liikmesriikidel soovitatakse:

- a) edendada puhast, ringluspõhist, kliimanetraalset, kliimamuutuste suhtes vastupanuvõimelist, väga energia- ja veetõhusat ja loodussõbralikku hoonestatud keskkonda ning toetada seeläbi taskukohaseid ja kestlikke eluasemeid, eelkõige teha järgmist:
 - 1) kaaluda riigihangete kasutamist vahendina, mida saab strateegiliselt kasutada uuendusliku, kestliku, ringluspõhise, sotsiaalselt õiglase ja kultuuriliselt tundliku arhitektuuri, renoveerimise ja hoonete kulutõhusa ehitamise propageerimiseks ning kaasava õiglase linnaplaneerimise, maastiku- ja arhitektuuridisaini konkursside edendamiseks;

- 2) kohaldada hoonete ehitamisel ja renoveerimisel kogu olelusringi CO₂ heitel põhinevat lähenemisviisi vastavalt komisjoni antavatele suunistele, toetades meetmeid³⁰, mille eesmärk on liidu ühtlustatud raamistiku ja metoodika abil tõhusalt vähendada kogu olelusringi CO₂ heidet ehitussektoris³¹ ning ehitussektori keskkonnajalajälge, võttes arvesse ELi taksonoomia keskkonnaeesmärke;
- 3) seada oma asjakohastes riiklikes, piirkondlikes ja kohalikes hoonetega seotud strateegiatel või kavades esikohale taskukohasuse ja kestlikkuse, ringmajanduse, asjakohasel juhul lammutamise asemel renoveerimise, moodulipõhise ja tagasipööratava ehitamise ning energiatõhususe, samuti siseõhu kvaliteedi ja loomuliku valguse ning ventilatsiooni tõhususe, pikaajalise CO₂ säilitamise ja kliimakerksuse, et vähendada mõju linnade elurikkusele ja maale, pidades eelkõige silmas ebasoodsas olukorras olevaid leibkondi ning seades asjakohasel juhul esikohale arhitektuurilise kvaliteedi ja veetõhususe;
- 4) propageerida tõsiasja, et nii uued kui ka oluliselt renoveeritavad hooned projekteeritakse ja valmistatakse ette (kui see on tehniliselt teostatav) siseõhu kvaliteedi, vee ja elektri arukaks mõõtmiseks ja haldamiseks, eelkõige suurima tarbimise ja kõige olulisemate kasutusviiside puhul, tagades koostalitlusvõime energiavõrkudega, et tagada vee- ja energiasääst³² ning kestliku liikuvuse taristu;

³⁰ Vt põhjendus 11, mis sisaldab näiteid selliste meetmete kohta.

³¹ Vt komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2025/xxxx, millega muudetakse direktiivi (EL) 2024/1275 (milles käsitletakse liidu raamistikku olelusringi globaalse soojendamise potentsiaali riiklikuks arvutamiseks) III lisa. C(2025) 8723 – PE/2025/8966.

³² Kooskõlas [komisjoni soovitusel seadusega siseõhu kvaliteedi parandamise kohta](#).

- 5) vaadata läbi, kuidas stiimulid võiksid märkimisväärselt edendada siseõhu kvaliteeti ning loomuliku valguse ja ventilatsiooni kasutamist, samuti veekerksust ning vee- ja energiatõhusust ja piisavust, sealhulgas vihmavee taaskasutamist;
 - 6) tagada ressursside edasine ringluspõhine kasutamine kogu hoonestatud keskkonnas, võttes arvesse selle materjalikasutuse jalajälge ning vähendades selle mõju liidu keskkonna- ja kliimaeesmärkidele;
- b) töötada välja lahendused, mis aitaksid vallandada konkurentsivõimelise, ringluspõhise ja kestliku biomajanduse kasutamata potentsiaali, toetades selle tunnustamist turul ja kasutuselevõttu ning siseturu sujuvat toimimist töökohtade loomiseks ja majanduskasvuks, eelkõige hoonestatud keskkonna ja tekstiilmaterjalide puhul, nagu on sätestatud ELi biomajanduse strateegias, eelkõige teha järgmist:
- 1) kaaluda asjakohasuse korral, kuidas turud ja maksud pakuvad asjakohaseid stiimuleid kestlikuks tootmiseks ja tarbimiseks, et toetada asjakohast üleminekut fossiilsete materjalide kasutamiselt ringkasutatavatele bioressursipõhistele materjalidele ja puhastele ressurssidele, toetades seeläbi ringmajandust;
 - 2) hinnata seda, kas ja kuidas kasutatakse riigihankeid turuvõimaluste loomiseks, et toetada kestlikku bioressursipõhist arhitektuuri ja ehitust ning puhtaid tehnoloogiat ja ressursse kooskõlas ELi jätkuvate püüdlustega lihtsustamise ja ühtlustamise suunas³³;

³³ Seoses ELi riigihankedirektiivide käimasoleva läbivaatamisega on 2026. aasta keskpaigaks kavas esitada seadusandlik ettepanek.

- 3) teha kindlaks ja kõrvaldada uuenduslike ehitusmeetodite ja -materjalide, näiteks vähese CO₂ heitega ja kestlike bioressursipõhiste materjalide, ehitusplatsivälise ehituse ja kihtlisandustootmise, sealhulgas energiatõhusate seadmete turule sisenemist takistavad regulatiivsed tõkked ja muud takistused ning teavitada Euroopa Komisjoni Euroopa biomajandust reguleerivate asutuste ja novaatorite foorumi ning kõrgetasemelise ehitusfoorumi kaudu turu killustatusest, mille on põhjustanud liikmesriikide lahknevad õigusnormid ja tõlgendused ning ELi normides esinevad vastuolud, tagades samal ajal, et materjalid on sobivad kavandatud kasutusotstarbe ja kasutustingimuste jaoks, järgides asjakohaseid ELi standardeid³⁴ ja riiklikke ehitusnorme;
- c) seada ruumilist planeerimist ja arendust käsitlevate otsuste tegemisel esikohale hoonestatud keskkonna tõhus kasutamine ja seda stimuleerida, eesmärgiga edendada sotsiaaleluruume ja taskukohaseid eluasemeid ja rohelist linnatariistut, vältida võimaluse korral valglinnastumist ja vaesuse ruumilist koondumist, ennetada kliimariske ning edendada kaasavaid naabruskondi ja nende taaselustamist, pöörates tähelepanu ajaloolistele hoonetele ja kultuuripärandile, mahajäetud tööstusalade taaskasutamisele ning kestlike avalike ja eraliikuvusteenuste lahendustele, sealhulgas maapiirkondades, eelkõige teha järgmist:
- 1) kaardistada tühjaks jäänud ja alakasutatud hooned ja välja selgitada, kas nende suhtes saaks kohaldada piisavusmeetmeid, ning teha see teave kättesaadavaks pädevatele asutustele, hoonetesektori osalejatele ja avalikkusele; stimuleerida tühjaks jäänud hoonete muutmist taskukohasteks, kestlikeks ja kvaliteetseteks eluasemeteks neid renoveerides, laiendades, uuendades, muutes nende kasutusotstarvet või kohandades hoonestatud alasid leibkondade muutuvate vajadustega; uurida, kas maapiirkondades on kestliku linnaarenduse potentsiaali, et alakasutatud eluasemetega seoses võtta meetmeid nende taskukohasuse, ligipääsetavuse ja ühendatuse parandamiseks;

³⁴ Eurokoodeksid ning ehitustoodete määruse kohased ühtlustatud tehnilised kirjeldused ja Euroopa hindamisdokumendid.

- 2) kui see on asjakohane ja teostatav, ühtlustada ja kiirendada üldplaneeringute ja ehituslubade menetlusi, eelkõige seoses hoonete renoveerimise, vertikaalse laiendamise ja kestliku uuendamisega, mis võib suurendada eluasemete pakkumist, sealhulgas jagada liikmesriikide vahel häid tavasid;
 - 3) hõlbustada algatusega „Uus Euroopa Bauhaus“ seotud heade tavade ja näidislahenduste väljatöötamist, näiteks need, mis käsitlevad vastupanuvõimelisi eluasemeid ja mille komisjon töötab välja digikataloogi kaudu, ning need, mis käsitlevad kestlikku linnaarendust;
- d) viia edasi algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ väärtusi ja põhimõtteid, edendades integreeritud ruumilist planeerimist, et suurendada naabruskondade ja kogukondade kriisivalmidust ning vastupanuvõimet kliimamuutustest ja keskkonnaseisundi halvenemisest tingitud terviseriskidele ja loodusõnnetustele ning geopoliitilistele ohtudele (sealhulgas hübriidohtudele), eelkõige teha järgmist:
- 1) edendada katastroofide ja kriiside ennetamist, nendeks valmisolekut ja nendejärgset taastamistööd, näiteks maastikupõlengute integreeritud riskijuhtimist, eelkõige looduslike maastike ja linnapiirkondade vahelistel üleminekualadel, erosioonitõrjet, üleujutustest ja maavärinatest tulenevate riskide juhtimist, äärmuslike temperatuuridega kohanemist, mõjutatud piirkondade kestlikku taastamist käsitlevaid meetmeid ning kultuuril ja kultuuripärandil põhinevaid lahendusi;
 - 2) lõimida looduspõhised lahendused ja looduse taastamine, kultuuril ja pärandil põhinevad lahendused ning kerksus vee, maa ja elurikkuse säilitamise valdkonnas;
 - 3) edendada veekerkset disaini ja taristut, sealhulgas looduspõhiste lahenduste, vihmavee majandamise ning põua ja üleujutuste vastaste kohanemismeetmete kaudu, et kaitsta rahvatervist, ökosüsteeme ja pikaajalist elamiskõlblikkust, eelkõige haavatavates maa- ja rannikupiirkondades;
 - 4) tugevdada territoriaalset vastupanuvõimet geopoliitilistele ohtudele, sealhulgas tagada elutähtsa taristu töökindlus ja oluliste kohalike funktsioonide järjepidevus, edendades samal ajal integreeritud ruumilist planeerimist;

- 5) edendada riskiteadlikkust ja kommunikatsiooni ning ennetavat juhtimist, et suurendada ühiskonna vastupanuvõimet;
- 6) edendada linna rohealade ja puuvõrastiku liituse jaotuse hindamist eri linnades ja muudes linnalistes asulates ning uurida, kuidas kavandatud edasise arendamise abil aktiivselt integreerida linna roheala ja loodussõbralikud meetmed eri paikkondades ja piirkondades asuvasse hoonetesse ja taristusse, toetades nii kliimamuutustega kohanemist ja nende leevendamist, elurikkust ja tervislikumat keskkonda;
- 7) konsulteerida asjaomaste sidusrühmadega, sealhulgas kindlustusandjatega, et muutuvate kliima- ja keskkonnatingimuste arvessevõtmiseks vaadata läbi tavad, mis lähtuvad endise olukorra taastamise põhimõttest, säilitades samas kohaliku identiteedi ja pärandi;
- 8) uurida rahastamisvahenditega seotud meetmeid, et aidata leevendada kliimamuutustest ja keskkonnaseisundi halvenemisest, sealhulgas kuumusega kokkupuutest, õhu-, pinnase-, müra- ja valgusreostusest ning haljasaladele juurdepääsu puudumisest tingitud negatiivset tervisemõju, pöörates erilist tähelepanu asjaolule, et tundliku elanikkonna ja ebasoodsas olukorras olevate rühmade puhul on see mõju ebaproportsionaalselt suur;
- 9) soodustada omavahel seotud loodusradade arendamist maapiirkondade paikkondade vahel, et edendada kehalist aktiivsust, luua puhkevõimalusi ja tegeleda rahvastiku vähenemise küsimusega, tekitades turismist ja kohalikest üritustest tuluvooge, toetades seeläbi kaasavat ja kestlikku territoriaalset arengut;

- e) stimuleerida ringluse ja energiatõhususega seotud digilahenduste kasutamist konkurentsivõimeliseks puhtale energiale üleminekuks, eelkõige teha järgmist:
- 1) edendada koostoimes digikümneni poliitikaprogrammiga selliste vahendite rakendamist nagu digitaalne tootepass, energiamärgised, digitaalsed ehitusload, hoonete digitaalsed logiraamatud, lammutuseelsed digiauditid ning CO₂ olemusringi ja materjalide jälgimiseks mõeldud muud digilahendused ning soodustada ühiseid digitaristuid ja -vahendeid, mis võimaldavad teha andmepõhiseid otsuseid aruka linnaplaneerimise, energia, liikuvuse ja veemajanduse valdkonnas;
 - 2) edendada linnaplaneerimises põhimõtet „algusest peale digitaalne“ seoses ligipääsetavuse, koostalitlusvõime ning energia-, materjali- ja veetõhusa IKT-ga ning ühtlasi toetada lihtsustamist, võttes kasutusele digivahendid, sh mudelipõhise loamenetluse, *rule-as-code*-põhise normidele vastavuse tuvastamise ja ühekordse teavitamise, austades samal ajal riikide pädevust ruumilise ja linnaplaneerimise valdkonnas.

3. SUURENDADA LINNADE JA NAABRUSKONDADE KESTLIKU ARENDAMISE PUHUL OSALEMIST, KOHALIKKU DEMOKRAATIAT JA DIGITAALSETE ÜHISKAVANDAMISVAHENDITE KASUTUSELEVÖTTU

Liikmesriikidel soovitatakse:

- a) tugineda uue Euroopa Bauhausi tulemuste ja mõju keskusele³⁵, et avaliku ja ühise ruumi, sealhulgas kestliku liikuvuse ruumilisel kavandamisel ja/või ümberkujundamisel järk-järgult lõimida algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ projektide tulemused kasutaja perspektiivi ning toetada ja edendada energia-, materjali- ja veeteadlikke kogukondi, kodanike juhitud renoveerimist ning puhta energia jagamist käsitlevaid algatusi, suurendades kohalike osalejate mõjuvõimu ja edendades kaasavaid kogukonnapõhiseid lahendusi koos inimväärsete tingimustega, et vältida keskklassistumise negatiivseid aspekte;

³⁵ Rakendatakse järgmiste teemade kaudu: „HORIZON-MISS-2024-NEB-01-03: uue Euroopa Bauhausi tulemuste ja mõju hindamise keskuse loomine“ ja järelemeede „Uue Euroopa Bauhausi keskus – II etapp: mõju, teadmushalduse ja tulemuste seire edendamine“, mis on esitatud programmi „Euroopa horisont“ 2026.–2027. aasta peamise tööprogrammi 13. lisas „Uue Euroopa Bauhausi rahastu“.

- b) tutvustada algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ projekte ja poliitilisi tavaid, et edendada kohalikke demokraatiat, kaasamist ja osalemist linnaplaneerimises ja naabruskonna arendamises, toetades uuenduslikke ja koosloovaid lähenemisviise kogukonna kaasamiseks naabruskondade tasandil, aidates seeläbi rakendada demokraatia kaitse programmi kohapeal;
- c) innustada võrgustike loomist, sealhulgas koos kohalike omavalitsuste ja asjaomaste osalejatega uue Euroopa Bauhausi kohalike rühmade kaudu, et parandada naabruskondade vastupanuvõimet, suurendada kogukondade teadlikkust ja kavandada ühiselt kogukonna juhitud lahendusi, sealhulgas kasutades digivahendeid ja teaduslikke meetodeid, näiteks stsenaariumipõhist analüüsi;
- d) pidada puuetega inimeste ja eakatega nõu ja teha nendega koostööd, et võimaldada neil iseseisvalt elada ja olla osa kogukonnast ning toetada lõimitud ligipääsetavuse põhimõtte kohaste lahenduste loomist;
- e) kaasata noori aktiivselt kaasavate ja noortesõbralike avalike ja ühiste ruumide kujundamisse;
- f) edendada naiste sisulist kaasamist ja sootundliku lähenemisviisi integreerimist avaliku ruumi ja naabruskondade kavandamisse ja arendamisse, et soodustada kaasavat ja turvalist keskkonda;
- g) edendada peresõbralikku lähenemisviisi ruumide kavandamisele ja arendamisele, et tagada perekondade ohutus, heaolu ja mugavus, tugevdades seeläbi perekondade pühendumust keskkonnateadlike lahenduste valimisele;
- h) suurendada asjaomaste asutuste tegevussuutlikkust, et nad saaksid pakkuda tõhusaid suuniseid ja tuge õppimaks tundma algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kohaseid väärtusi ja põhimõtteid ning anda selgitusi selle kohta, kuidas kasutada uue Euroopa Bauhausi rahastuga seotud vahendeid ja suuniseid. Selleks võiks kasutada Euroopa Komisjoni pakutavaid võimalusi, näiteks:

- 1) ELi kohaliku digiteisiku töövahendid ja ülesehitustööga seotud kohalikud digilahendused;
- 2) tehnilise toe instrument³⁶;
- 3) avaliku halduse töötajate vahetusprogramm (PACE)³⁷;
- 4) vastastikuse õppe võimalused, mida pakuvad:
 - ühtekuuluvuspoliitika, eelkõige REGIO uue Euroopa Bauhausi P2P kogukonna raames, et vahetada korraldusasutuste ja muude asjaomaste organite vahel häid tavasid ja teadmisi algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kohta ning soodustada täiendavate investeeringute tegemist algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ 2021.–2027. aasta ühtekuuluvuspoliitika programmide raames;
 - Euroopa linnaarengu algatuse suutlikkuse suurendamise tegevussuund, millega toetatakse linnu ja korraldusasutusi algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kohaste väärtuste ja põhimõtete integreerimisel kestliku linnaarenduse strateegiatesse;
 - meede „Uue Euroopa Bauhausi rahastu rakendamisele kaasaaitamine programmi „Euroopa horisont“ uue Euroopa Bauhausi teadusuuringute ja innovatsiooni komponendi ning algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ riiklike kontaktpunktide toel“³⁸;
 - ELi osalus- ja aruteludemokraatia pädevuskeskus³⁹ ja sellega seotud riiklike tugikeskuste võrgustik, samuti ühised platvormid ja foorumid heade tavade vahetamiseks, et omandada teadmisi ja vältida ebaõnnestumisi.

³⁶ Vt [tehnilise toe instrument](#).

³⁷ Vt [2026. aasta tehnilise toe instrument – PACE – Avaliku halduse töötajate vahetusprogramm – Reformitoetus](#)

³⁸ Programmi „Euroopa horisont“ 2026.–2027. aasta peamine tööprogramm, 13. lisa „Uue Euroopa Bauhausi rahastu“.

³⁹ [ELi osalus- ja aruteludemokraatia pädevuskeskus](#).

4. KASUTADA PUHTALE ENERGIALE ÜLEMINEKU TOETAMISEKS HARIDUSE, KOOLITUSE, KUNSTIDE JA KULTUURI ÜMBERKIJUNDAVAT JÕUDU

Liikmesriikidel soovitatakse:

- a) tunnustada ja toetada kultuurielus osalemist ning kunstnike, kultuuri- ja loometöötajate ning kultuuripõhiste eksperimentide panust innovatsiooni, kohaliku arengu ja tavapärasest erineva mõtlemise hoogustajana, et edendada üleminekut puhtale energiale (kooskõlas põhimõtetega, mis on esile toodud nõukogu koostatud ELi kultuurivaldkonna töökavades ja Euroopa kultuurikompassis), ning edendada algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ pakutavaid võimalusi kultuuri- ja loomesektorites;
- b) kaaluda komisjoni tulevast algatust Euroopa kultuuripealinnade tugevdamiseks, tunnistades asjakohasel juhul koostoimet algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ väärtuste ja põhimõtetega;
- c) süvalaiendada 2018. aasta Davosi deklaratsioonis „Kvaliteetse ehituskultuuri arendamine Euroopas“⁴⁰ esitatud väärtusi, et integreerida säilitamise, planeerimise ja ehitamise kultuurilised aspektid asjakohastesse riiklikesse strateegiatesse. Võtta järelmeetmeid seoses nõukogu 2021. aasta järeldustega kultuuri, kvaliteetse arhitektuuri ja ehitatud keskkonna kui algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ põhielementide kohta, integreerides algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kohased väärtused ja põhimõtted arhitektuuri ja hoonestatud keskkonda reguleerivasse riiklikku poliitikasse;
- d) edendada traditsioonilisi käsitöölaseid teadmisi ja oskusi ning vajaduse korral need taastada, eelkõige selleks, et väärindada ja kaitsta kultuuripärandit, ning luua soodne pinnas uuendusteks, mis võimaldaksid ühendada ajaloolised ja tänapäevased tehnoloogiad ning kaasata kultuuri- ja loomesektoreid;
- e) edendada algatuse „DiscoverEU“ raames uue Euroopa Bauhausi marsruuti;
- f) kui see on asjakohane, anda teavet koolitusprogrammide ja muu haridustegevuse kohta, et suurendada õpilaste ja üliõpilaste teadlikkust algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ väärtustest ja põhimõtetest.

⁴⁰ Vt <https://davosdeclaration2018.ch/en/>.

5. EDENDADA UUE EUROOPA BAUHAUSI AKADEEMIA VAHENDITE JA ALGATUSTE KAUDU TEADMISI, INNOVATSIOONISUUTLIKKUST JA OSKUSI

Liikmesriike innustatakse:

- a) hõlbustama asjakohasel juhul uue Euroopa Bauhausi akadeemia või muude ELi rahastatavate vahendite, näiteks Euroopa ülikoolide liitude kaudu välja töötatud teadmiste, innovatsioonivahendite ning haridus- ja koolitusprogrammide kasutuselevõttu, et toetada üleminekut kestlikule ehitusökosüsteemile ja puhastele lahendustele, ning asjakohasel juhul laiendada uue Euroopa Bauhausi akadeemia keskuste kohalolekut kõigis liikmesriikides pärast seda, kui on hinnatud, kas see on nende sidusrühmade jaoks asjakohane või mitte;
- b) edendada asjakohasel juhul algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ raames tehtavat teadus- ja akadeemilist koostööd ning üliõpilaste vahelist koostööd mitmesugustes hoonestatud ja looduskeskkonnaga seotud valdkondades, tuginedes valdkondadevahelisele lähenemisviisile, edendades sotsiaal- ja humanitaarteadusi ning mitteformaalseid teadmisi;
- c) toetama võimaluse korral komisjoni erinevate ELi, riiklike, kohalike või piirkondlike rahastamisvahendite kaudu rakendatavate algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ projektide, sealhulgas eelarve jagatud täitmise alla kuuluvate projektide kaardistamisel ja heade tavade jagamisel ning toetama võimaluse korral komisjoni peamiste tulemusnäitajate väljatöötamisel, et mõõta algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ projektide ümberkujundavat mõju ja neist kestliku majanduskasvu ning heaolu jaoks saadavat kasu, ning lõimima need asjakohasel juhul oma poliitikasse ja tegevusse;
- d) kaaluma võimalust lõimida algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ väärtused ja põhimõtted oskuste nappust käsitlevate riiklike ja piirkondlike strateegiate väljatöötamisse ja rakendamisse ning oskuste pakti kohastesse ulatuslikesse ja piirkondlikesse oskuste partnerlustesse, eelkõige ulatuslikku ehituspartnerlustesse;
- e) toetama ja edendada asjakohasel juhul algatusega „Uus Euroopa Bauhaus“ seotud kutsehariduse ja -õppe ning ümberõppe ja oskuste täiendamise programme, eelkõige EIT ja Erasmus+ kaudu juba välja töötatud programme;
- f) edendada integreeritud ruumilist planeerimist ja kriisiks valmisolekut kõigi pädevate asutuste suutlikkuse suurendamise kaudu ning asjakohasel juhul kaaluma kõrg- ja kutsehariduse õppemooduleid.

6. SUURENDADA TEADLIKKUST ALGATUSEST „UUS EUROOPA BAUHAUS“ JA SELLE KOGUKONNAST NING KAASATA UUSI OSALEJAJD

Liikmesriike innustatakse:

- a) võtma projektide toetamisel arvesse uue Euroopa Bauhausi märgist, mille töötab välja ja mida testib Euroopa Komisjon;
- b) toetama komisjoni tema püüdlustes laiendada ja mitmekesistada algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kogukonda ning tegema oma riigis tegutsevate algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kogukonna liikmetega koostööd, et mõista ja toetada nende vajadusi ja ettepanekuid, ning looma asjakohasel juhul koostoiimet, sealhulgas asjakohaste riiklike ja piirkondlike meetmetega, muu hulgas suurendades teadlikkust algatusest „Uus Euroopa Bauhaus“ ja selle pakutavatest võimalustest akadeemiliste ringkondade, spetsialistide (sealhulgas kutseliitude), tööstussektori, kodanikuühiskonna ja avaliku sektori asutuste jaoks;
- c) võimaluse korral töötama oma liikmesriigis välja uue Euroopa Bauhausi auhinnad või võtma riiklikus auhinnasüsteemis kasutusele uue Euroopa Bauhausi kategooria auhinnad kooskõlas ELi algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kohaste auhindadega;
- d) suurendama liikmesriikide asjaomaste sidusrühmade teadlikkust ja julgustama neid osalema iga kahe aasta tagant toimuval uue Euroopa Bauhausi festivalil ning edendama riiklike, piirkondlike või satelliitürituste korraldamist kõigis liikmesriikides.

7. TÕHUSTADA JUURDEPÄÄSU RAHASTAMISELE JA INVESTEERINGUTELE

Liikmesriike innustatakse:

- a) kaaluma uue Euroopa Bauhausi rahastu kasutamist, seda nii selle teadusuuringute ja innovatsiooni komponendi kui ka kasutuselevõtukomponendi osas, suurendades kõigi asjaomaste sidusrühmade ja võimalike toetusesaajate teadlikkust, aidates neil osaleda ja andes komisjonile tagasisidet selle kohta, kuidas seda täiustada; kavandama ja täiendavalt arutama kõigi asjaomaste sidusrühmadega, sealhulgas komisjoniga, algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ võimalikku kestlikku rahastamist;
- b) täitma võetud kohustust rakendada algatust „Uus Euroopa Bauhaus“ ühtekuuluvuspoliitika programmides. Seda on võimalik saavutada, käivitades hiljutisele vahehindamisele tuginedes konkreetset projektikonkursid algatuse rakendamiseks asjakohastes poliitikavaldkondades, sealhulgas kaasates võimalikult palju erainvesteeringuid algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ territoriaalse arengu mudeli rahastamisvahendi kaudu; kasutama ühtekuuluvuspoliitika programme eelkõige selleks, et töötada igas liikmesriigis välja üks algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ näidisprojekt;

- c) edendama erainvesteeringute kaasamist algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ projektidesse, sealhulgas kasutades asjakohasel juhul selliseid rahastamisvahendeid nagu tagatised, segarahastamine, sooduslaenud ja riskijagamismehhanismid;
- d) soodustama koostööd mitmepoolsete arengupankade, riiklike tugipankade ja finantsasutustega, et parandada projektide ettevalmistamist, võimendada erakapitali ja toetada ülemineku rahastamise lahenduste kasutuselevõttu.

8. TAGADA ALGATUSE „UUS EUROOPA BAUHAUS“ TÕHUS MITMETASANDILINE JUHTIMINE JA ALGATUSE „UUS EUROOPA BAUHAUS“ RIIKLIKE KONTAKTPUNKTIDE KESKNE ROLL

Liikmesriikidel soovitatakse:

- a) 2025. aastal riiklikele kontaktpunktilede välja töötatud suuniste alusel edendada algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ riiklike kontaktpunktide toetavat koordineerivat rolli algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ juhtimisel riiklikul tasandil, samuti jätkata selle koostööd kõigi asjaomaste ministriumide ja olemasolevate koordineerimismehhanismidega ning toetada nende suutlikkust, muu hulgas koostöimes tulevase ELi elamumajanduse liiduga, et tagada algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kohase lähenemisviisi sidusus ja integreerimine; täpsustada koos komisjoniga algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ riiklike kontaktpunktide põhiülesannete määratlust ja määrata vajaduse korral kindlaks täiendavad riigipõhised rollid; kaaluda võimalust jätkata tava korraldada algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ riiklike kontaktpunktide kohtumine samaaegselt asjakohaste kogunemistega;
- b) edendada algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ valdkondadevahelist ja mitmetasandilist juhtimist riiklikul tasandil, tuginedes olemasolevatele headele tavadele ning koordineerides algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ väärtusi ja põhimõtteid algatusega seotud rahastamis- ja poliitikameetmete kavandamise ja rakendamisega ning ja lõimides need väärtused ja põhimõtted sellisesse kavandamisse ja rakendamisse; hõlbustada koordineerimist ja koostööd algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ riiklike kontaktpunktide ning muude asjaomaste võrgustike, eelkõige programmi „Euroopa horisont“ (2021–2027), uue Euroopa Bauhausi teadusuuringute ja innovatsiooni riiklike kontaktpunktide, programmi LIFE riiklike kontaktpunktide, asjakohaste programmi „Euroopa horisont“ partnerluste ning ühtekuuluvuspoliitika korraldusasutuste vahel;

- c) edendada algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kohast lähenemisviisi ja algatuse vahendeid oma asjakohases rahvusvahelises suhtluses, näiteks asjakohastes ÜRO programmides, ametites ja algatustes ning kolmandate riikidega, ning tagada, et algatus aitab kaasa asjakohaste rahvusvaheliste eesmärkide ja kohustuste täitmisele⁴¹; toetada eelkõige Ukraina kestlikku ja kaasavat ülesehitamist katse- ja näidisprojektide kaudu – nt seoses koolide, avaliku ruumi, loodus- ja kultuuripärandi kaitse ja ringluspõhise ülesehitamisega –, teadmiste loomise ja vahetamise kaudu ning muutes Ukrainas loodava uue Euroopa Bauhausi akadeemia keskuse pädevus- ja tugikeskuseks, mille abil suurendada sidusrühmade ja kohalike omavalitsuste suutlikkust ning jagada uuenduslikke ja jäljendatavaid lahendusi.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*

⁴¹ Kestliku ja kaasava linnaplaneerimise valdkonnas eelkõige kestliku arengu eesmärk nr 11, ÜRO Elukeskkonnaprogrammi resolutsioon 2/6 kestliku arengu eesmärkide lokaliseerimise kohta ning ÜRO Keskkonnaprogrammi resolutsioon 7/2 kestlike lahenduste edendamise kohta spordi kaudu vastupanuvõimelise planeedi nimel.